

5. ARANYALMA SZAVALÓVERSENY 2020. március 14. Collegium Hungaricum Berlin

1. csoport: 6-8 évesek

Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty
Tamkó Sirató Károly: Késő őszi
Tamkó Sirató Károly: Szabódal
Tamkó Sirató Károly: Esődal
Tamkó Sirató Károly: Szembeszél
Tamkó Sirató Károly: Törpetánc
Tamkó Sirató Károly: A kiskakas
Tamkó Sirató Károly: Narancsszüret
Tamkó Sirató Károly: Rokodál
Tamkó Sirató Károly: Óc

2. csoport: 9-12 évesek

Tamkó Sirató Károly: Kongó-bolt
Tamkó Sirató Károly: Illa berek...
Tamkó Sirató Károly: Rejtély
Tamkó Sirató Károly: Mondjam még?
Tamkó Sirató Károly: Gáz
Fekete István: Az erdő fohásza
Fekete István: Búcsú
Fekete István: Tél
Vörösmarty Mihály: Kútírás
Vörösmarty Mihály: Gyász és remény

3. csoport: 13-15 évesek

Tamkó Sirató Károly: A Pasaréten
Tamkó Sirató Károly: Tengerecki Pál
Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll
Tamkó Sirató Károly: Kattentotta
Fekete István: Akác
Fekete István: A föld
Vörösmarty Mihály: A kis leány baja
Kölcsey Ferenc: Huszt
Rakovszky Zsuzsa: Éjszaka
Rakovszky Zsuzsa: A Kettő és az Egy

4. csoport: 16-18 évesek

Vörösmarty Mihály: Szózat
Vörösmarty Mihály: Késő vágó
Vörösmarty Mihály: Liszt Ferenchez
Kölcsey Ferenc: Himnusz
Kölcsey Ferenc: A fantázia
Kölcsey Ferenc: A reményhez
Rakovszky Zsuzsa: A föld alatt
Rakovszky Zsuzsa: Egyirányú utca
Rakovszky Zsuzsa: Az elalvás nehézségei
Rakovszky Zsuzsa: Eldöntetlen kérdés

6-8 évesek:

Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty

Volt egyszer egy ponty.
Úszott, mint a pinty!

Volt egyszer egy pinty.
Repült, mint a ponty!

Együtt mentek...
Úsztak, szálltak, mendegéltek,
tán még most is mendegélnek,
ha a kelő napsugárban
útjuk végére nem értek.

Elöl ment a ponty.
Úszott, mint a pinty!

Utána a pinty.
Repült, mint a ponty!

Tamkó Sirató Károly: Szabódal

Becses nevem
Bakó Manó -
Nyissz!

Makón vagyok
zakószabó -
Nyassz!

Makón ahány
zakót szabok -
Nyussz!

Annyi bakó
bankót kapok -
Nyissz! Nyassz! Nyussz!

Tamkó Sirató Károly: Esődal

Sik a ső
sik a ső
- mindig esik
az eső.

Ez a nyár
naptalan,
várjuk a fényt
hasztalan.
Egyre felhősebb az ég!
Zuhany, tócsa, buborék!...
Gumicipő, kesztyű, orkán...
Már a reményünk is fogytán!
No de azért
vigye ördög
üsse kő
csak kibírjuk valahogy tán
sik a ső
sik a ső
- bárhogy esik
az eső!

Tamkó Sirató Károly: Szembeszél

Hogyha
fúj
a szembeszél,
okos
ember
nem beszél!
Lélegzik az orrán át.
Nagy hidegben
ősz-esőben
így
játssza ki
a náthát!

Tamkó Sirató Károly:

Késő ősz

Kimentem én az erdőre...
És akkor?
Ráléptem egy rőzsetőre...
És akkor?
A rőzsető felsikoltott...
És akkor?
Ősz fedte be az égboltot...
És akkor?
Fázik majd a hátad tája...
És akkor?
Bújj a medve bundájába...
És akkor?
Nem fázol majd nagy fagykor!

Tamkó Sirató Károly:

Törpetánc

Fenn a hegyen,
körbe-körbe...
Tűztáncot jár
három törpe.

Rátiporva
kőre, rögre,
azt huhogják
megpörögve:

Hipp,-hopp,
hepe-hupa,
avar-muhar,
jaj, de puha!

Zeng a daluk
mindörökre,
Törpe bögre,
görbe bögre.

Tamkó Sirató Károly:

A kiskakas

Kukurikú...
Megszólalt a kiskakas,
tarkatollú, tarajas:
KUKURIKÚ...
a diófa de magas!
Az én hangom magasabb...
oda száll föl
Kukurikú...
ahol jár a tüzes nap!

Tamkó Sirató Károly:

Narancsszüret

Délibábos
Karancson
négy fán nő a
narancsom.
S hogyha jó a
narancsszüret,
gyújtok egy nagy
örömtüzet,
s harsány hangon
harsogom a
parancsot:
parancsoljon
Karancson
narancsot!

**Tamkó Sirató Károly:
Rokodál**

Rádi
rádi
rokodál!
Az én tyúkom
de kárál,
nemcsak kárál-
kotkodál:
aranytojást
tojik már.

Aranytojást
behoztam,
patakvízben
lemostam,
lassú lángon
sütöttem,
vacsorára
megettem.

Az én tyúkom
jól tudja,
mi a dolga
naponta,
kis gazdája
mire vár:
kárál, tojik,
kotkodál...
Rádi
rádi
rokodál!

**Tamkó Sirató Károly:
Óc**

Óc,
póc,
galambóc,
fekete gombóc,
akármerről
nézek is rád,
hajad csupa kóc!

Óc,
póc,
babakóc,
fülem mellett
van egy kis póc.
Minden szavad
azon hervad,
ha még egyet szólsz!

9-12 évesek

Tamkó Sirató Károly: Kongó-bolt

Volt, volt,
hol nem volt,
Kongóban egy
kongó-bolt.

Kongott kívül,
kongott belül,
szél lyuggatta
mindenfelül.

Nem volt abba
semmi se,
még madzag,
sőt pertli se.

Ormárol a
virágot
lerágták a
zsiráfok.

Ajtájában
nem állt sorba
cukorkáért
majomcsorda.

A Mikulás-
celofánt
megette egy
elefánt.

Pincéjéből
a meszet
elhordták
a termeszek.

Nagy polcain
semmi, semmi...
Nem volt ott
mit inni, enni.

Üresek a
kantinok!
Béget a sok
antilop.

Arra jött egy
pigmeus:
- Van-e kroko-
dilus-hús?

Van bizony!
Most ölik.
Holnapután
füstölik.

Kérek
zebraszalámit!
Réges-régen
hiánycikk!

- Akkor kérek
akármit!
- Akármit sem
talál itt!

Halljátok
a harangszót:
kong, kong a
kongó bolt
kong a
Kongó-bolt!

Tamkó Sirató Károly: Illa berek...

A pomázi
országúton
megy egy kalap,
megy egy kabát,
megy egy nadrág -
bennük: én!

Illa berek,
inak, erek!
Én egyszer majd
megeredek,
útra kelek,
megyek,
megyek...
Puszták, hegyek
utcák, terek...
Messzi, messzi,
messzi megyek!
- A föld
kerek!
Én csak
megyek!

Hideg nyarak,
sötét telek,
nádak, erek,
nagy tengerek!
Ellenségek!
Feretegyek!
Megyek,
megyek,
addig megyek,
amíg újra
rátok lelek...
Hazaérek,
itthon leszek,
ahol minden
puha meleg!

Egyet mondok:
jobb lesz, ha
útra se kelek!
Csobánkánál
a nagy fűben
végignyúlok,
leheverek,
s itt maradok
tíveletek!

Tamkó Sirató Károly:**Rejtély**

Kenyában,
egy nagy bambusz-bárban,
melyet középen szelt az Egyenlítő,
két ügynök írja jelentését:
két cipő-piac-
felderítő.

Az egyik
a déli félgömbön így ír:
Kenyában a lábbeliekre
jövő, sajnos - semmi se vár,
mert ősidők óta
- itt mindenki mezítláb jár!

A másik
az északi félgömbön így ír:
Kenyában a lábbeliekre
jövő, hurrá! - óriás vár,
mivelhogy még
- itt mindenki mezítláb jár!

Melyiküknek lesz igaza?...
...Rejtély!...
Nem dönti el érv és vita.
majd eldönti
a rejtély oldó:
- az idő maga!

**Tamkó Sirató Károly:
Mondjam még?**

Volt egy dongó,
meg egy légy,
tovább is van,
mondjam még?
- Mondjad!

Volt egy molnár,
meg egy pék,
tovább is van,
mondjam még?

- Mondjad!

Volt egy asztal,
meg egy szék,
tovább is van,
mondjam még?
- Mondjad!

Volt egy kantár,
meg egy fék,
tovább is van,
mondjam még?
- Mondjad!

Ha neked ez
nem elég,
öleld meg a
kemencét!
Bumm!

**Tamkó Sirató Károly:
Gáz**

Három évvel csupán
a villanyfény után
a mocsaras Mucsán
megjelent
a propán-
bután,
drót nélküli fénye,
hőt sugárzó gáza
messze kinn a pusztákon is
éghet minden házba.

Elvánszorog tropán,
összeomlik bután
a sötétség
és a hideg,
hogya itt a propán,
és villog a bután
Pécen, Pácon, Nánán,
minden bokor hátán,
kákán,
szittyón,

mohán,
sok kis hepehupán
Piszkén és Perkupán!

Vörösmarty Mihály: Kútírás

Földbe rejtett és homályba
A hatalmas úr keze,
Csínos útra, s fémre hítt az
Ember, s új díszet szereze,

Hogy segítsek, majd ha tűzláng
Üt ki, s dúlva terjedez;
Vagy szomjában a melegtől
Lankadó test csüggedez.

Nézd, mint szórják a szabadság
Gyors szikráit habjaim,
Mint ragyognak fénysugártól
Éledő csillámaim!

Téged hirdet, ó nagy isten,
Általad lett mindenem;
Néked, ember, hálaképen
Csörgedezzen fris vizem.

Vörösmarty Mihály: Gyász és remény

Holló hajfürteid
Szint olyan feketék,
Mint csillagszemeid
Igéző párja kék.

Mégis, míg fürteid
Jelentik gyászomat,
Szemednek kék ege
Reménysugárt nem ad.

Oh hozd fel csillagod
A kék szemben, remény;
Vagy, gyász, merülj el a
Sötét haj tengerén!

Fekete István: Búcsú

Elmegy lassan a berek, az erdő
El a nádas, a tél, a nyár.
A hegy, a völgy, a nappal és az éjjel
A szemem látta egész határ.
Elmegy? Talán mégsem egészen,
Meglátom tán az örök vízen,
Hiszen a Szépség maga az Isten.
S lelkemben ott lesz: hiszem, hiszem.

Fekete István: Az erdő fohásza

Vándor, ki elhaladsz mellettem, ne emelj
rám kezet!
Én vagyok tűzhelyed melege hideg téli
éjszakákon,
Én vagyok tornácod barátságos fedele,
Melynek árnyékába menekülsz a tűző nap
elől,
És gyümölcsöm oltja szomjadat.
Én vagyok a gerenda, mely házadat tartja, és
vagyok asztalod lapja,
Én vagyok az ág, amelyben fekszel,
A deszka, amelyből csónakod építed.
Én vagyok házad ajtaja
Bölcsőd fája...
...Koporsód fedele.

Vándor, ki elmegy mellettem,
Hallgasd meg kérésem:
Ne bánts!

Fekete István: Tél

Cinkék járnak szívem ablakára,
a madárkákat régen etetem.
De most már néha gondolkodni kezdek:
meddig tart vajon az élelem?

Meddig tart kint a tél, bent a meleg,
szívem mikor fog elsötétülni,
s vágyaim utolsó, szép madara
mikor fog búsan elröpülni?...

13-15 évesek

Tamkó Sirató Károly: A Pasaréten

- Kedves néne,
tudós néne!
Mondj nekem valamit arról:
ezen a szép Pasaréten
mi volt
régén?
Mi volt, mi volt
nagyon régén?
Mi volt, mi volt, mi volt, mi volt
réges-réges-réges-régen?

- Megmondhatom, Péter,
de csak ha megértel!
- Várok, hallom, kérdem.

- Ezen a szép Pasaréten
valamikor
réges-réges-réges-régen
pannon tenger habja folyt,
dinoszaurusz iszapolt,
mamutcsorda abrakolt!
Érted, Péter?
- Értem!

- Ezen a szép Pasaréten
valamikor
nagyon régén
jazig pásztor kóborolt,
eraviszkusz bandukolt,
Kurszán vezér lovagolt!
Érted, Péter?
- Értem!

- Ezen a szép Pasaréten
egykor
régén
tatár horda dúlt, rabolt,
janicsárok dobja szólt,
török pasa pocakolt!

Érted, Péter?
- Értem!

- Nahát Péter,
kedves Péter!
Ezen a szép Pasaréten
ez volt
régén!
Ez volt, ez volt
nagyon régén!
Ez volt, ez volt, ez volt, ez volt
réges-réges-réges-régen!

Tamkó Sirató Károly: Tengerecki Pál

Szil,
szál,
szalmaszál!
Merre jár a Pál?

Tenger szélén?
Hegyek élén?
Havas sziklák
meredélyén?

Hol bolyong
a messzivágyó,
tűzhegyjáró,
felhőszálló
Tengerecki Pál?

Hol a Bajkál halat dajkál,
kis pej lován ott poroszkál.

Hol porzik a nagy zuhatag,
arany szitakötőt itat.

Megfújja fény-trombitáját,
felölti neon-ruháját.

Viharcsónak legelején
száll a tűztenger tetején.

Göncölszekér útját rója
ezüstsínű úrhajója.

Varázsdallal, muzsikával
harcot vív a Fagykirállyal.

Siklik villanyfelhők szélén,
kóborol a tenger mélyén.

Szil,
szál,
szalmaszál!
Gyere haza, Pál!

Vándor kedved
meddig éled?
Játszanék már
újra véled.

Messzeségből
hozzám térj meg!
Tőlem többé
el ne tévedj,
ecki,
becki,
tengerecki,
Tengerecki Pál!

**Tamkó Sirató Károly:
Tengerecki hazaszáll**

Szil
szál
szalmaszál!
Merre járt a Pál?
Merre járt a
messzivágyó
jéghegyjáró
felhőszálló
Tengerecki Pál?

Ment, amerre
szeme látott...
Bebolyongta

a világot
- s belefáradt
már.

Lova üget...
Gépe dörög...
Magában ő
így füstölög:

Mért is menjek Tangerbe
- fulladni a tengerbe!

Gyötörjön a zsába
- nyirkos Kambodzsába?!

Nagy melegbe, nagy hidegbe
- izzadjak-fázzak Tibetbe?!

Sürgönyözhet Jereván:
-Tengerecki, gyere mán!

Üzenheti Bábel:
- engem ne hibázz el!

Suttoghatja Nápoly:
- engem holtig ápolj!

Zúg a Gangesz... Mindhiába
- nem indulok Indiába!

Hogyha mennék Asszíroszba:
- a Sors tönkremasszírozna!

Az a cudar Kalkutta
- béremet lealkutta!

Mind befagyott Bangkokba
- betétem a bankokba!

Kérhet-várhat Hawaii
- kedvem nem a tavalyi!

Mit érdekel Raratonga
- fürdök én a Balatonba!

Hazaszálllok, mint az álom
- a hoppla-hopp-szalmaszálon!!!

Itt maradok veled én
- itt a Tisza peremén...

Így kiáltok: Tengerecki,
- a földgömböt itt hegyezd ki!

Kacagnak a nyári egek...
- itt dalol majd tiveletek

Szil
szál
szalmaszál...
itt lesz boldog közöttetek
eck
becki
tengerecki
engerecki
vengerecki
Tengerecki Pál!

Tamkó Sirató Károly: Kattentotta

Messze, messze Afrikában,
a Zambézi folyó partján
élt egy apró Hottentotta.
Kinn játszott a folyóparton,
sziklák között a homokba.
Talált egy különös követ...
- Mi lehet ez?... - latolgatta,
latolgatta,
fontolgatta
az apró kis hottentotta;

Arra ballag Öregapó
A legbölcsebb hottentotta.

Hozzárohan,
megkérdezi:

- Öregapó!
Mi ez a kő?
Itt találtam a homokban.

Nézi, nézi Öregap,
a legbölcsebb hottentotta:
- Mi ez a kő?
Azt sem tudod?!
Ide hallgass, édes fiam!

Ez egy ős-kőkori fegyver!
Egy szakóca.
Egy marokkó!
Lehet harmincezer éves...
Egyik őköd pattentotta!

Bámul a kis hottentotta...
Kezében az ősz szakóca,
lehet harmincezer éves,
egyik őse pattentotta...
Ám éppen kezébe illik.
Harcol vele. Csapkod. Vagdos.
Csillog-villog, mint a szikra.

Öregapó!
Bölcsek bölcse!
Te legnagyobb hottentotta!
Pattints nekem még egy ilyen...
...ide a másik markomba!

- Hogy még egy ilyen pattintsak?...
Hová gondolsz édes fiam?!
Messzi múlté ez az ipar...
Hát hol élsz te?
Más divat jár Afrikában!
Hát nem tudod,
réges-régen nem élünk már
a Pattintott Kőkorszakban!

- Hát hol élünk? Öregapó!

Hogy hol élünk?
Ide figyelj:
a - Kattintott Fénykorszakban!

Imígyen szólt Öregapó,
a legbölcsebb hottentotta.
És mivelhogy alkonyodott,
s éj szállt volna
a
bungalóra
(nyelvével egy nagyot csettint!)
s a villanyt
fel
- kattentotta

Fekete István: Akác

Lombján fehérén ring a virág,
alatta csendes, puha a világ,
felette méhek donganak,
a kasba mézet róla szednek,
virágján néha megpihennek,
s ha jó vagy: mesét mondanak.

Ágán sok csúnya, hosszú tövis,
eldugva fészek - néha öt is,
s a fészekben dalos madár ...
Hozzá ne nyúlj, mert kerted járja,
fiat férgekkel táplálja,
s nélküle üres a határ.

Akácból készül kocsi, szerszám,
ajtóküszöb és télre kis szán.
Mindenre jó a világon.
Kályhátokból ő zümmög éjjel,
a nyár melegét hinti széjjel,
ha szemedre száll az álom.

Fekete István: A föld

Aranykalászkodnak áldott, puha ágya,
eke nyomán omló, barna földhasáb,
zengő csalitoknak puha televénye,
szemem simogatva tekint le terád.

Meleg, puha álom tebenned az élet,
zúghatnak feletted fagyos viharok,
magadhoz öleled tavasszal a rétet,
s virágba szökkented az elhullt magot.

De jó rajtad s benned az élet, az álom,
belőled fakadni, hozzád visszatérni.
Alkonyok alkonyán lehullani lassan,
ezer reménységgel egy kis helyet kérni.

Vörösmarty Mihály: A kis leány baja

Isten a megmondhatója
Mennyit szenvedek,
Testi-lelki nyugalomam
Mint eltűntenek.
Nappal álom forr fejemben,
Éjjel gond viraszt;
El sem végzem, máris újra
Kezdem a panaszt.

A sohajtás tartja bennem
Még az életet.
Keblem a sok sóhajtástól
Szinte megreped.
Csak sovárgok, csak tünődöm,
Nem tudom, miért?
Mintha égnék s vágyakoznám
Bírhatalanért.

Ah ha e sovár tünődés
Tán a szerelem;
Akkor jaj szegény leánynak,
Akkor jaj nekem!
Aki engem úgy szeressen,
Élve, halva hív,
Amint én szeretni tudnék,
Nincs oly férfiszív.

Kölcsey Ferenc: Huszt

Bús düledékeiden, Husztnak romvára
megállék;
Csend vala, felleg alól szállt fel az éjjeli
hold.
Szél kele most, mint sír szele kél; s a
csarnok elontott
Oszlopi közt lebegő rémalak inte felém.
És mond: Honfi, mit ér epedő kebel e romok
ormán?
Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövővel komolyan vess öszve
jelenkort;
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre
derül!

Rakovszky Zsuzsa: Éjszaka

Mióta elhagytam magam,
se gond, se baj már nincs velem.
Van poharam, van kanalam,
asztalom, ágyam, istenem...

És van az ablak, van a rács,
négyzetháló mögött a nap,
pirosan hűlő faparázs:
az alkonyat, a pirkadat.

Közbül az éjszakai ég,
szappanhártya duzzad a drót
szemei közt, holdbuborék
száll, míg gyűröm a takarót.

Az esti altatóadag
nem irtja ki többől a kint,
besöpri csak az öntudat
szőnyege alá. Odakint

folyosók, percegő halott
ívfény. Nyitott szájjal, csukott
szemmel fekszünk, kik a valót
elrúgtuk, parttól csónakot,

s ahogy magába lemerül
elménk, a világról levált
eszméink hemzsegik körül,
méhraj virágzó körtefát.

Az eszelős gyermeki vád,
a sérelem, a félelem,
a bűn, mely szétfut a világ
terein mint történelem,

bennünk rejtve erjed a zárt
térben, hangyasav, mit az ész
termel, hogy szétmarja magát.
Magunk vagyunk a repedés

énünk falán, amelyen át
elszivárgunk, ledugaszolt
palackból lassanként. Levált
szemlencse néz minket, a Hold.

Rakovszky Zsuzsa: A Kettő és az Egy

Kezdetben ott állt a világ és köztem.
Akkora nagy volt, hogy észre se vettem,
hogy tőle kapja a bögre, a kisszék,
a kurta gyep azt a könnyű ezüst fényt.
Amikor elment, a hóba, a szélbe,
sírva kitett a világ küszöbére.

Később úgy jött, mint kedves fiatal nő,
ember-alakban, éppen ahogy illő.
De a Mindenség rejtjele, az arca
mindent ígért, bár ő nem is akarta.
A kozmoszt gyöngye vállaira raktam,
sokallta, elment, magamra maradtam.

Most pilleként itt repdes a szememben
pillám mögött, és nem hagyhat el engem.
Most látom csak: az abroszból, a tálból,
a falból is az ő léte világol.
Az ág lombja, az árny bolyha mögött: ő.
Én elfogyok, s megint egy lesz a kettő.

16-18 évesek

Vörösmarty Mihály: Szózat

Hazádnak rendületlenül
Légy híve, oh magyar;
Bölcsőd az s majdan sírod is,
Mely ápol s eltakar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze;
Itt élned, halnod kell.

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt.

Itt küzdtenek honért a hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhulltanak legjobbjaink
A hosszú harc alatt.

És annyi balszerencse közt,
Oly sok vizsály után,
Mégfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

S népek hazája, nagy világ!
Hozzád bátran kiált:
"Egy ezredévi szenvedés
Kér éltet vagy halált!"

Az nem lehet hogy annyi szív
Hiában onta vért,
S keservben annyi hű kebel
Szakadt meg a honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő,
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.

Még jőni kell, még jőni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százvezrek ajakán.

Vagy jőni fog, ha jőni kell,
A nagyszerű halál,
Hol a temetkezés fölött
Egy ország vérben áll.

S a sírt, hol nemzet süllyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyászköny ül.

Légy híve rendületlenül
Hazádnak, oh magyar:
Ez éltetőd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

Vörösmarty Mihály: Késő vágy

Túl ifjúságomon,
Túl égő vágyimon,
Melyeknek mostohán
Keserv nyílt nyomdokán;
Túl a reményeken,
Melyekre hidegen
Éjszínű szemfedőt
Csalódás ujja szótt;
Túl a szív életén
Nyugottan éldelém,
Mit sors s az ész adott,
Az őszi szép napot.

De hogy megláttalak,
Szép napvilágomat,
Kivántam újlag
Már eltűnt koromat;
Kivántam mind, amit
Ábrándos álma hitt:
Az édes bánatot,
Mely annyi kéjt adott,
A kínba fúlt gyönyört,
Mely annyiszor gyötört.

Hiába, hasztalan!
Ifúság és remény
Örökre veszve van
Az évek tengerén:
Remélni oly nehéz
A kornak alkonyán,
S szeretni tilt az ész
Letűnt remény után.

Vörösmarty Mihály: Liszt Ferenchez

Hírhedett zenésze a világnak,
Bárhová juss, mindig hű rokon!
Van-e hangod e beteg hazának
A velőket rázó húrokon?
Van-e hangod, szív háborgatója,
Van-e hangod, bánat altatója?

Sors és bűneink a százados baj,
Melynek elzsibbasztó súlya nyom;
Ennek láncain élt a csüggedett faj
S üdve lőn a tettlen nyugalom.
És ha néha felforrt vérapálya,
Láz betegnek volt hiú csatája.

Jobb korunk jött. Újra visszaszállnak,
Rég ohajtott hajnal keletén,
Édes kínja közt a gyógyulásnak,
A kihalt vágy s elpártolt remény:
Újra égünk őseink honáért,
Újra készek adni életet s vért.

És érezzük minden érverését,

Szent nevére feldobog szívünk;
És szenvedjük minden szenvedését,
Szégyenétől lángra gerjedünk;
És ohajtjuk nagynak trónusában,
Boldog - és erősnek kunyhájában.

Nagy tanítvány a vészek honából,
Melyben egy világnak szíve ver,
Ahol rőten a vér bíborától
Végre a nap földerűlni mer,
Hol vad árján a nép tengerének
A düh szörnye gyorsan eltűnének;

S most helyettök hófehér burokból
Jár a béke s tiszta szorgalom;
S a művészet fénylő csarnokokban
Égi képet új korára nyom;
S míg ezer fej gondol istenésszel;
Fárad a nép óriás kezével:

Zengj nekünk dalt; hangok nagy tanárja,
És ha zengesz a múlt napiról,
Légyen hangod a vész zongorája,
Melyben a harc mennydörgése szól,
S árja közben a szilaj zenének
Riadozzon diadalmi ének.

Zengj nekünk dalt, hogy mély sírjaikban
Őseink is megmozduljanak,
És az unokákba a halhatatlan
Lelkeikkel visszaszálljanak.
Hozva áldást a magyar hazára,
Szégyent, átkot áruló fiára.

És ha meglep bús idők homálya,
Lengjen fátyol a vont húrokon;
Légyen hangod szellők fuvolája,
Mely keserg az őszi lombokon,
Melynek andalító zengzetére
Fölmerül a gyásznak régi tére;

S férfi karján a meggondolásnak
Kél a halvány hölgy, a méla bú,
S újra látjuk vészeit Mohácsnak,

Újra dűl a honfiháború,
S míg könyekbe vész a szem sugára,
Enyh jön a szív késő bánatára.

És ha honszerelmet költenél fel,
Mely ölelve tartja a jelent,
Mely a hűség szép emlékezetével
Csügg a múlton és jövőt teremt,
Zengj nekünk hatalmas húrjaiddal,
Hogy szivekbe menjen által a dal;

S a felébredt tiszta szenvedélyen
Nagy fiakban tettek érjenek,
És a gyenge és erős serényen
Tenni túrni egyesüljenek;
És a nemzet, mint egy férfi, álljon
Érc karokkal győzni a viszályon.

S még a kő is, mintha csontunk volna,
Szent örömtől rengedezzen át,
És a hullám, mintha vérünk folyna,
Áthevűlve járja a Dunát;
S ahol annyi jó és ros napunk tölt,
Lelkesedve feldobogjon e föld.

És ha hallod, zengő húrjaiddal
Mint riad föl e hon a dalon,
Melyet a nép millió ajakkal
Zeng utánad bátor hangokon,
Állj közénk és mondjuk: hála égnek!
Még van lelke Árpád nemzetének.

Kölcsey Ferenc: A fantázia

Boríts el édes álmaiddal,
Szép hölgy, arany Fantázia!
Rengetvén gyöngé karjaiddal,
Mint Ámorát Idália.
Bükkjeimnek biztos éjjelében
Érzem balzsamlehelleted,
S a fülmiléknék énekében
Szól hozzám bájos zengzed.

Kebledben andalogva bírom

Ismét lánykám szerelmeit,
Kebledben andalogva sírom
Vesztésem néma könnyeit.
Váltó örömnék s fájdalomnak
Igy olvadván érzésiben,
A bánatok kevésbé nyomnak,
S a szűk öröm szentté leszen.

Tekintetem hat a jövőre,
S lehullnak a kék kárpitok,
Merengve néz a múlt időre,
S újabb lángokra lobbanok.
A szűk jelenlét szétröpíti
Kevés búját örömmel,
Ösvényimet virág teríti,
A balszerencsét szép lepel.

Így él a szilfné fellegében
Rengvén zefír hűs szárnyain,
Leszáll, s szent berkek éjjelében
Kedvesnek olvad karjain.
Így él a lepke rózsaszájjal
Csókolván Flóra kedvesét,
S szerelme ölében égi bájjal
Leéli boldog életét.

Kölcsey Ferenc: Himnusz

A magyar nép zivataros századaiból.

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebünhődte már e nép
A multat s jövendőt!

Őseinket felhozád
Kárpát szent bécére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
S merre zúgnak habjai

Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágoznak.

Értünk Kunság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött s felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé
Honját a hazában,
Bércre hág és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger fölette.

Vár állott, most kőhalom,
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.

S ah, szabadság nem virúl
A holtak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Árvánk hő szeméből!

Szánd meg Isten a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendő,
M megbünhődte már e nép
A multat s jövőndőt!

Kölcsey Ferenc: A reményhez

Vad óceánnak mély hullámain
Vergődöm én és küzdöm a szelekkel,
S ah, képed minden este, minden reggel
Felém leng a két hajnal szárnyain.

Szelíd Remény, jobb kor szebb napjain
Mosolygva jöttél lángoló szemekkel,
De most borongasz barna fellegekkel,
Mint búcsuzó hölgy férje karjain.

Idv néked így, ha mindent elvesztettem,
Ha tengerhabként duzzad bánatom,
Ne légyek elhagyatva, légy mellettem.

Ím újra vészek árján hányatom,
Süvöltve röppen a vihar felettem,
S remegve száll rád végpillantatom.

Rakovszky Zsuzsa: Egyirányú utca

De ami volt, az nem jön vissza többé
soha. Az idő egyirányú utca.
Örökké zuhog a jelen, s örökké
száraz lábbal kelünk át rajta: a múlt fölissza
szempillantás alatt. Lábbal előre vissza
nem szökken a műugró a trambulinra, és
nem
lesz már a csorba ép, a foltos újra tiszta,

de ha mégis lehetne, hogyha valami résen,
a kozmosz féregjáratain át
zuhannál fölfelé, míg eléred azt a pontot,
ahol elromlott minden, hogy fölfejtöd a
hibás
szemig a múlt kötését, másként legyen, ne
mint volt,
bölcsojében fojtsd meg a zsarnokot, vagy
kivándorlásra bírd tulajdon nagyapádat,
vagy azon vedd magad észre: egyszer csak
ott vagy
saját gyermekkorodban, épp vasárnap
dél van, most merik szét a húsleveset,
s te fényes úrruhádban, dülledd üvegszemed
rájuk emelve, a jövő elvetélt
embriója, merev térdekkkel lépegetsz
feléjük, vagy csak egy hang, testetlen
sürgetés
vagy tiltás oldaluknál, sűgod: „Tedd!” vagy
„Ne tedd!”
– az is hiába volna. Nem lehet
csak egy szálát kihúzni, ha nem az összeset,
olyan szorosra szótt a múltak szövedéke.
Mint bulldózer tolja maga előtt
a voltak összessége a rákövetkezőt,
ami volt egyszer, annak nincsen sohase
vége,
vétkes vagy áldozat: nem felejtessz, nem
felejtetek,
a sérelem sérelmet szül, a seb
sebezne, és nincsen, ki mint bokára ejtett
szoknyából vetkező, a múltjából kilépne,
s azt mondaná: „Igen, én ezt tettem veled,
ahogy mások velem: bocsáss meg érte!”
És ha lehetne, ha mégiscsak visszatérne,
ki már soha, megint csak gázszámlákról
beszélne,
csöpögő vízcsapokról, s te is csak azt
felelnéd,
amit akkor, s nem mondanád: „Ne menj
még!
Fél életem viszed magaddal, hogyha
elmegy!”

Rakovszky Zsuzsa: Az elalvás nehézségei

Leörölve a nap; de a falak merő
imbolygás, mozgalom: sugárküllőket ont
a csillár, plafonra vetítve az üveg
redői, ráncai; a belső fénykörön
rovarek pont-koszorúban nyüzsögnek,
vagy nagy árnyuk a fény zónáin átlobog.

Ablaktábla: szürkés vizekben szén szoba.
Inog a lámpa izzása-vesztett ikre,
sík fekete formák ködlenek, mintha holt
maradék emlékezetében. Eleven
húson a villany izzadt nejlont bizserget,
olvasztgatja, káprázik; selyemcukor.

Óralap világít: nem merek elaludni.
Álmom helyiségeiben vár a halott:
a díványon kuporog szokott helyén,
vagy menni készül: igazgatja kötött
szoknyáját, a bélést zizegve a harisnya
megszívja. Ajkát festi, szemöldökét,

vagy könyvét keresi, kötőtűs kosarát.
Pillantását kerülöm: meg ne tudja...
hajnalra szélsodorta papír lesz, üres ruha.
Újra és újra jön, ahányszor szaggatott
álomba szédülök, melyből újra és újra
felver a villámlás: a foszfor ég
kidülő, ablakomban vakító cikcakk profil.

Rakovszky Zsuzsa: Eldöntetlen kérdés

Azért talán ez mégsem volt kevés...
Hogy úgy éltem, ahogy: a köztes zónában,
éppen
feleúton: se mámor, se kétségbeesés...

Korán keltem, korán aludni tértem,
álomtalan aludtam reggelig,
egy bolygón, amely úgy függött a térben,

akár egy zsonglór fönnmaradt tenisz-
labdája. Hogy haját nyírtam, inget cseréltem,

fizettem pontosan a számláimat, pedig

ha fölpillantottam az égre, délben
atommáglya lángolt éppen fölöttem,
éjjel halott kövek villogtak a sötétben

saját hült helyükön. Hogy akit nem
szerettem,
annak sem ártottam, pedig pók a legyet,
macska az egeret, s a róka részletekben

rágja tövig a tó jéglapjában rekedt
eleven hattyú szárnyát. Hogy nem voltam
hazug, vagy
lehetőleg sosem szegtem ígéretet,

mikor pedig vonat rohan iskolabusznak,
fölobbant repülők hullnak az égből,
s akitől egy fél napra elbúcsúztak,

már csak fém karkötőjéről vagy gyűrűjéről
ismerik föl sokan... Hogy a valaha kedvest
megtartottam szánalomból, húségből,

hogy mindig ugyanaz a megszokott test
lélegzett és mocorgott mellettem a sötétben,
míg a kertből csak úgy dőlt befelé a nedves

növények szaga, s láttam átszaladni az égen
a hullócsillagok parázsló csikkjeit,
csigák tapadtak össze hullámzó fű
tövében...

Hogy meghallgattam az ellenfél érveit,
s egyként tiszteltem, ha nem is
egyféleképpen
állam és logika törvényeit, pedig

tudtam, hogy meghalok, hogy egyszer eljön
értem,
ami mindenkiért, s lezuhan a sötét
alagsorba velem a lift... Mégiscsak érdem,
azt hiszem, valamit mindez mégiscsak ért,

ha lesznek is, kik azt mondják felőlem,
csak félig éltem, vagy félig sem, s többet élt

nálam a pók, a tigris vagy akár a belőlem
nőtt, gyorsan hervadó gyom, mely mint
valami kék,
fénytől részeg ütőér lüktet a levegőben...

Rakovszky Zsuzsa: A föld alatt

Kilép a házból könnyű kék ruhában,
a csuklójára néz: mindjárt hat óra.
De még teljes erőből délután van,
fotonzápor zuhog a nagy folyóra.
A délutáni Nap – égő tehén –
a lomha vízre sápadt holdat ellett,
s most vonszolja nyugat felé a fény
köldökzsinórján: gézcsík – könnyű felleget –
tapad az izzó sebszáj peremén.
Ahol mozgólépcső jár fel-le, fel-le,
a nyíláson a föld alá lelát.
Ellép a koldusok tálkája mellett.
A falról tízezer óriásplakát
nézi a mélybe szállót: topmodellek,
filmsztárok lávakő tekintete.
Merev istenarcok között halad.
Szépség, siker megannyi istene
(a felszínen lassan leszáll a nap).
Siet: a túlparton fél hétre várják.
Legyűri enyhe klausztrofóbiáját,
s az Elixír magazinnal kezében
lefele száll a föld alatti szélben
egy helyben állva, majd leér a lépcső
aljára és beszívja a sötét cső.
A fémhernyó nagyot rándulva nyög.
Motorzaj, szélzúgás a föld belében.
Testszag, bordái közt éles könyök.
Műbőr szaga. Most kattognak el éppen
a nagy folyó alatt. Fejük fölött
a szürkés, olvadt zsírszalonna-fényben
ezer tonna sötétség hömpölyög
két part között. A szemközti ülésen
valaki a Blikket olvassa éppen.
A képről farkasszemet néz vele

az anstetteni rém sötét szeme.
Eszébe jut, milyen is lenne, ha
nem jutna föl innen többé soha,
ha a kijárat beszakadna.

Végre
becsattognak a Blaha Lujza térre.

